

Vi sparar data i cookies, genom att använda våra tjänster godkänner du det.

[Om Cookies](#)

[Jag förstår](#)

Göteborgs-Posten

[Nyheter](#) [Ekonomi](#) [Sport](#) [Kultur](#) [Ledare](#) [Debatt](#)

Skanstorget är i dag inte mycket av ett torg, utan snarare en parkeringsplats. Bild: Sara Johari

1/3

 Den här artikeln kan bara du som prenumererar läsa.

Tusentals röstade om Skanstorget – förslagen ogenomförbara

Göteborg • Politikerna sålde in greppet som historiskt och unikt när tusentals göteborgare fick avgöra ödet för Skanstorget – men förslagen visar sig nu vara helt ogenomförbara.

En av kommunens högst uppsatta tjänstemän, stadsbyggnadsdirektören, är nu kritisk till vad som blev en bakvänd process.

– De som har röstat på ett förslag ska inte behöva känna att det blir något annat, säger Henrik Kant.

ANNONS

Återgå till fikastunder
– Så coronasäkrar ni
En säkrad fikastund ger er mer energi a

Läs mer

beans in CUP

Eteaz Yousuf

🕒 05:00 - 21 jun, 2021

Det var under 2018 som politikerna i fastighetsnämnden beslutade att göteborgarna skulle få bestämma vad som skulle byggas på Skanstorget.

Ytan har åtminstone de senaste 50 åren varit en stor parkeringsplats snarare än ett torg. Fram tills 1940-talet användes det som ett salutorg, men sedan dess har varit en öppen yta.

Tanken var att ett antal byggherrar skulle få tävla om marken med olika förslag. En jury skulle sedan sälla ut tre stycken och efter det skulle göteborgarna får rösta fram en vinnare bland dessa.

ANNONS

AMERICAN EXPRESS DON'T live life WITHOUT IT™

FÅ 30 000 EUROBONUS EXTRAPOÄNG

AMERICAN EXPRESS SAS EuroBonus
3759 876543 21001
C. F. FROST
SAS Amex Premium

Ansök nu

SAS Villkor gäller. Nom. ränta 15,99%. Eff. ränta 19,48 % via utnyttjad kredit om 115 000 kr / 12 mån. Tot. 134 383 kr. Medlemsavgift 100 kr/mån. (maj 2021)

LÄS MER: [Så ska Skanstorget bebyggas](#)

LÄS MER: [Så har Göteborg förändrats genom åren](#)

Jahja Zeqiraj, ordförande i fastighetsnämnden under mandatperioden 2014-2018. Först som socialdemokrat och senare som politisk vilde. Bild: Olof Ohlsson

Greppet såldes in, bland annat av fastighetsnämndens dåvarande ordförande Jahja Zeqiraj, som historiskt och ett unikt inslag av direktdemokrati. En helt ny metod som man skulle få ser mer av inom stadsplaneringen och som var det första av sitt slag i Norden.

Zeqiraj talade om att omröstningen om Skanstorget skulle kunna bli den största i sitt slag i Norden.

– Med tanke på att de som har möjlighet att rösta kommer att vara ungefär 540 000 göteborgare, sa Jahja Zeqiraj till GP hösten 2018.

LÄS MER: [Stort motstånd mot planerna för torget](#)

Det vinnande förslaget blev Haga hjärta Linné, som ritats av Arkitektbyrån Okidoki, och Skanstorget markanvisades till fastighetsbolaget Ernst Rosén AB. Bild: Okidoki arkitekter

1/4

Så blev inte fallet. I omröstningen röstade bara 4 293 personer med BankID. Det vinnande förslaget blev Haga hjärta Linné, som ritats av Arkitektbyrån Okidoki, och Skanstorget markanvisades till fastighetsbolaget Ernst Rosén AB.

Förslaget innebär ett nytt bostadskvarter i fyra till sju våningar med två parkeringsplan under marken, samt en ny förskola med fyra avdelningar utmed Skansbergets östra sida.

Tre år senare kan planerna vara på väg att skrotas. Förslagen har nu visat sig vara omöjliga att genomföra eftersom länsstyrelsen bedömer att de rent av hotar den unika kulturmiljön i området.

LÄS MER: [Striden om Skanstorget trappas upp](#)

En av de tusentals göteborgare som röstade hösten 2018 var Henrik Berter. Bild: Sara Johari

1/2

En av de tusentals göteborgare som röstade hösten 2018 var Henrik Berter. Han är inte särskild förvånad över att planerna nu kan vara på väg att kastas i papperskorgen.

ANNONS

– Det är tyvärr ganska vanligt får man väl säga i stadsbyggnadsfrågor generellt i Sverige och särskilt i Göteborg, säger han.

Samtidigt anser han att greppet i sig var ett positivt och uppfriskande inslag.

– I grund och botten är jag jättepositiv att man som invånare får tycka till kring de olika förslagen. Särskilt i ett så pass tidigt skede, säger Henrik Berter.

Med facit i hand, tror du man borde haft omröstningen i ett senare skede då man faktiskt visste att förslaget var genomförbart i stället för att riskera en svekdebatt?

– Jag tror nog att det är viktigt att man engagerar medborgarna tidigt. Se till exempel Västlänken, där upplever många medborgare att man fick tycka till för sent. Sedan får man naturligtvis vara tydlig med att det är ett tidigt skede och att det kan komma att ändras under planeringens gång.

LÄS MER: [Göteborgarna avgör Skanstorgets framtid](#)

Samtidigt tror och hoppas han att det ska bli något av parkeringsytan – som han menar är en ganska typisk syn i centrala Göteborg.

– Den är ju väldigt tråkig i dag. Det går inte att säga något annat. Med all respekt för de som ställer bilar här någon gång så är det en utnyttjad plats, och sådana platser finns det tyvärr alldeles för gott om i Göteborg. Det är klart den här ska bebyggas.

ANNONS

AMERICAN EXPRESS DON'T live life WITHOUT IT™

PLATINUM PROTECTION

En av marknadens starkaste reseförsäkringar.

AMERICAN EXPRESS
C F FROST
American Express® Platinum Card

Ansök nu

Villkor gäller. Försäkringsgivare är Chubb European Group SE och Inter Partner Assistance. Nom. ränta 15,99 %. Eff. ränta 24,79 % vid utnyttjad kredit om 135 000 kr / 12 mån. Tot. 169 545 kr. Medlemsavgift 550 kr/mån. (maj 2021)

Men planerna för Skanstorget har även mött stort motstånd och kritiker har menat att de skulle ”utplåna platsen”.

Claes Caldenby, professor i arkitekturens teori och historia vid Chalmers tekniska högskola i Göteborg. Bild: Jonas Lindstedt

Ett nätverk som kallat sig för Skanstorgsgruppen har tagit täten. Claes Caldenby, professor i arkitektur vid Chalmers Universitet, har varit en av de drivande bakom motståndet. På GP:s kultursida skrev han att det vore ”ett övergrepp utan återvändo” att

motståndet. På GP:s kultursida skrev han att det var ett övergrepp utan att vilja att bebygga torget.

– Det finns två anledningar till att det inte är bra med bostäder på det här torget. En är att det ligger precis intill ett riksintresseområde, där det är en antikvariskt viktig miljö och inte minst för att blicken över Skansen Kronan och Skansberget uppe på toppen skulle byggas för, säger Claes Caldenby.

Han fortsätter:

– Det andra är att behovet av bostadsnära parker har blivit aktualiserat av pandemin. Då duger inte Skansberget. Det är för brant. Särskilt för äldre människor. I dag är Skanstorget en möjlighet, men som det ser ut i dag slarvigt hanteras av kommunen som parkeringsplats. Men det är inget skäl för att bygga bort torget.

Processen drog ut på tiden

Arbetet med att ta fram den nya detaljplanen för Skanstorget skulle ha inletts under 2020. Så blev dock aldrig fallet. I stället sökte stadsbyggnadskontoret ett så kallat planeringsbesked hos länsstyrelsen för ett år sedan.

Det kan lite förenklat förklaras som att man ställer frågan på förhand om det finns en risk att planen stoppas i ett senare skede.

Den processen försenade arbetet betydligt.

– Vi ville inte lägga ner för mycket kraft och tid på något som inte skulle vara genomförbart, säger Henrik Kant, stadsbyggnadsdirektör i Göteborg.

LÄS MER: [Så ska nya restaurangprojektet vid Stigbergstorget se ut](#)

Den här gången gällde frågan specifikt om förslaget Haga hjärta Linné bröt mot riksintresset för kulturmiljö, som bland annat gäller Skansen Kronan.

– Vi blev ju ganska förvånande. Den låg ju i startplanen 2020. Sedan kom plötsligt den här möjligheten att söka planeringsbesked och det drog ju ut på tiden, säger Tomas Gustafsson, ansvarig för projektutveckling på Ernst Rosén.

”

Att det skulle komma en anmärkning var väl väntat. Det är tråkigt givetvis.

Planeringsbesked är ett hyfsat nytt verktyg i Sverige. Sedan 2017 finns möjligheten för kommuner att söka ett sådant i förväg innan ett planarbete sätts igång. I de allra flesta fallen blir det ett negativt besked.

– Det var lite förvånande. Om jag är rätt informerad så är det första gången som det används i Göteborgs historia. Tittar man på statistiken är det någonstans mellan 85 till 90 procent där man får ett negativt besked, säger Paul Göransson, projektledare och konceptutvecklare för Haga hjärta Linné.

Jag får intrycket av att ni ville sätta igång direkt, men att stadsbyggnadskontoret inte var så intresserade av det?

– Det jag skulle säga är att vi var väldigt taggade på att starta detaljplaneprocessen. Det fanns ett engagemang och entusiasm hos oss. Nu blev det inte så.

LÄS MER: [Grannarnas krig mot Göteborgsfamiljens nya jättekrog](#)

I början av maj möttes Ernst Rosén av ett tungt bakslag. Länsstyrelsen gav då ett negativt planeringsbesked. Planen ansågs inte vara lämplig för platsen, utifrån riksintresset för kulturmiljö.

– De här planeringsbeskeden har inte varit något vidare positiva tidigare. Att det skulle komma en anmärkning var väl väntat. Det är tråkigt givetvis, säger Tomas Gustafsson på Ernst Rosén.

LÄS MER: [Länsstyrelsen stoppar planerna för Skanstorget](#)

Länsstyrelsen konstaterar att förslaget är oacceptabelt som det ser ut i dag och inte ligger i linje med lagstiftningen.

Hade kommunen gått vidare hade länsstyrelsen stoppat planerna i ett senare skede. Enligt länsstyrelsen innebär förslaget inte bara påverkan på riksintresset – vilket hade kunnat vara acceptabelt – utan så pass påtaglig påverkan att det vore problematiskt att släppa igenom det.

Förslaget riskerar helt enkelt att förvanska området karaktär samt riskera att sudda ut gränsen mellan Haga, Annedal och Kommendantsängen.

– Det krävs en omfattande omarbetning. Det handlar inte om att ändra några mindre detaljer, utan ett större grepp utifrån platsens förutsättningar. För att komma vidare behöver kommunen komma fram med ett helt nytt förslag, sa Erik Gedeck,

samhällsbyggnadschef på länsstyrelsen, till GP i maj.

LÄS MER: [I år får du rösta om Skanstorgets framtid](#)

Stadsbyggnadsdirektören kritisk

Stadsbyggnadskontoret gör efter beskedet bedömningen i dag att det varken är värt att kasta mer pengar eller resurser på det nuvarande projektet, enligt stadsbyggnadsdirektör Henrik Kant.

– Nu har vi fått beskedet att vi inte kan utföra förslaget rakt upp och ner. Vi bedömer att vi skulle få samma svar från länsstyrelsen som vi fick nu även i senare skede i planarbetet om vi går vidare med det vinnande tävlingsförslaget, säger han.

Samtidigt är stadsbyggnadskontoret tveksamt till att driva frågan rättsligt mot länsstyrelsen.

– Vi bedömer heller inte att vi skulle få framgång i en överprövning till slut, utan då skulle man nog bedöma att länsstyrelsen är inne på rätt linje, säger Henrik Kant.

Henrik Kant direktör på stadsbyggnadskontoret Bild: Olof Ohlsson

Stadsbyggnadsdirektören menar också att hela processen var bakvänd. Egentligen borde projektets gestaltning avgjorts långt senare i processen, exempelvis när en detaljplan skickas på samråd för synpunkter.

LÄS MER: [Skansen Kronan blir stor uteservering i sommar](#)

Nu tävlade fastighetskontoret bort hur kvarteret skulle se ut innan man ens kände till förutsättningarna.

– Eftersom det är ett så pass svårt område är risken i stället att man får en hel del ointetgjort arbete. Att vi helt enkelt inte vet förutsättningarna, om det ens är ett förslag som kan genomföras. Helst önskar man en gestaltungsprocess senare i en sån här process.

Blev processen bakvänd?

– Ja, jag tycker det. I alla fall på den här svåra platsen även om vi accepterar den valda processen. Om man nu röstar på ett förslag vill man ju att det ska genomföras. Men det kan vara svårt att garantera det innan man genomgått en prövning.

Han fortsätter:

– Vi ville hålla oss till det vinnande tävlingsförslaget så klart. Vi frågade länsstyrelsen om det vunna förslaget, dels för att hålla en linje mellan tävling och utförande. De som har röstat på ett förslag ska inte behöva känna att det blir något annat.

LÄS MER: [Bakslag för landshövdingehus vid Skansberget](#)

Svårt att få projektet att gå runt

På tisdag väntas politikerna i byggnadsnämnden skicka en formell fråga som ska ställas till fastighetsnämnden.

Antingen hyvlas planen ordentligt. Eller så skrotas den helt och hållet.

Omfattningen i dagens förslag är 200 bostäder, samt bottenvåningar med lokaler, parkeringsplatser under mark samt en förskola. Upplåtelseformen är en blandning mellan bostadsrätter och hyresrätter. Nu kommer det sannolikt, om något blir av alls, bli en betydligt mindre utbyggnad än så.

”

Då skulle jag säga att det nästan är omöjligt att få ihop ekonomin.

Men en sak talar för att projektet skrotas snarare än att det bantas ned och blir av, och det är ekonomin i projektet.

Om projektet innehåller färre bostäder riskerar det också att bli en tung minusaffär för kommunen. Det vill säga att det kan sluta med att kommunen går miljontals kronor back på skattebetalarnas bekostnad.

Enligt fastighetsdirektör Martin Öbo sprack tidigare planer för Skanstorget så sent som 2016 just på ekonomin. Då rörde det sig om en mindre andel bebyggelse, med en lägre höjd, än det som föreslagits i dag.

– Det är ingen lätt plats att få ekonomi på, säger Martin Öbo.

Med programarbetet som avbröts 2016 i backspegeln kan det vara illavarslande för de nuvarande planerna.

– Länsstyrelsen säger att om vi ska gå vidare med planen så måste projektet omarbetas väsentligt. Och det innebär att vi måste väsentligt sänka exploateringsgraden, säger Martin Öbo.

Han fortsätter:

– Då skulle jag säga att det nästan är omöjligt att få ihop ekonomin.

TEXT

Etezaz Yousuf

etezaz.yousuf@gp.se

Följ

Vill du veta mer om hur GP arbetar med kvalitetsjournalistik? Läs våra etiska regler [här](#).

Ämnen i den här artikeln

Politik

Följ

Stadsplanering

Följ

Dela

Dela

Kopiera länk

Kommentarer

Kommentera artikeln

Vad tycker du? Här nedan kan du kommentera artikeln via tjänsten Ifrågasätt. Märk väl att du behöver skapa ett konto och logga in först. Tänk på att hålla god ton och att inte byta ämne. Visa respekt för